

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2019. gada 2. jūlijā
(OR. en)

10745/19
ADD 1

LIMITE

ENER 397
WTO 190
FDI 20

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	9305/19 + ADD 1
Temats:	Sarunu norādes Enerģētikas hartas nolīguma modernizācijai – pieņemšana

Pielikumā ir iekļautas sarunu norādes attiecībā uz minēto Padomes lēmumu, kas izklāstīts dokumentā 10745/19.

SARUNU NORĀDES ENERĢĒTIKAS HARTAS NOLĪGUMA MODERNIZĀCIJAI

Par sarunu norisi:

Savienību visā sarunu gaitā pārstāv Komisija. Saskaņā ar Līgumos noteikto lojālas sadarbības principu un vienotas ārējās pārstāvības principu Savienība un Savienības dalībvalstis, kuras piedalās sarunās, visā sarunu gaitā pilnībā saskaņo nostājas un attiecīgi rīkojas.

Šīs norādes neskar Līgumos noteikto kompetenču sadalījumu starp Savienību un dalībvalstīm.

Dalībvalstis, kas ir Enerģētikas hartas nolīguma (*ECT*) dalībnieces, savas balsošanas tiesības īsteno un izsakās saskaņā ar šīm norādēm un iepriekš saskaņotām ES nostājām.

Par sarunu būtību:

A. NOLĪGUMA BŪTĪBA UN DARBĪBAS JOMA

Sarunu mērķis ir modernizēt Enerģētikas hartas nolīguma noteikumus, ko tā parakstītāji (ieskaitot Eiropas Savienību (ES) un tās dalībvalstis ¹) parakstīja Lisabonā 1994. gada 17. decembrī, un rezultātā izstrādāt nolīgumu, ar ko izveido modernizētu *ECT*.

2018. gada novembra *ECT* ministru konferencē līgumslēdzējas puses vienojās par modernizējamo jautājumu sarakstu ².

¹ Italy withdrew from the ECT as of 1 January 2016.

² https://energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/CCDECS/2018/CCDEC201818_-_STR_Modernisation_of_the_Energy_Charter_Treaty.pdf

B. IEROSINĀTAIS NOLĪGUMA SATURS

Vispārīgie principi un mērķi

Modernizētā *ECT* mērķim vajadzētu būt ieguldījumu veicināšanai enerģētikas nozarē ilgtspējīgā veidā *ECT* līgumslēdzēju pušu starpā, izveidojot saskaņotu un atjauninātu, juridiski saistošu regulējumu, kas nodrošina juridisko noteiktību un augstu ieguldījumu aizsardzības līmeni.

Modernizētā *ECT* mērķim vajadzētu būt skaidru noteikumu izveidei par plašu ar ieguldījumiem saistītu jautājumu loku. Tādējādi *ECT* līgumslēdzējas puses savukārt varēs stiprināt institucionālo spēju, sabiedrisko politiku un tiesisko regulējumu enerģētikas nozarē.

Modernizētajā *ECT* nolīgumā būtu jāprecizē, ka ES var pieprasīt tirgus dalībniekiem no trešām valstīm, kas darbojas iekšējā tirgū, ievērot piemērojamos Savienības un dalībvalstu tiesību aktus, tostarp tos, kas attiecas uz vides un drošības politiku.

Modernizētajam *ECT* būtu jāatspoguļo mērķi, kas saistīti ar klimata pārmaiņām un pāreju uz tīru enerģiju, un jāveicina Parīzes nolīguma mērķu sasniegšana.

Ieguldījumu aizsardzība

Sarunu gaitā būtu jāpanāk *ECT* noteikumu par ieguldījumu aizsardzību atbilstība nesen noslēgtiem ES un tās dalībvalstu nolīgumiem un jāpielāgo *ECT* jaunām politiskām un ekonomiskām globālām pārmaiņām (tostarp enerģētikas nozarē).

Ieguldījumu aizsardzības standartiem modernizētajā *ECT* joprojām vajadzētu būt vērstiem uz augstu ieguldījumu aizsardzības līmeni, un tā noteikumiem vajadzētu nodrošināt juridisko noteiktību ieguldītājiem un pušu ieguldījumiem citai citās tirgū.

Modernizētajā *ECT* būtu jāsniedz skaidras definīcijas attiecībā uz aptvertajiem ieguldījumiem un ieguldītājiem. No jēdziena "ieguldītāji" definīcijas būtu skaidri jāizslēdz tādi ieguldītāji un uzņēmumi, kuriem savā izcelsmes valstī nav būtisku uzņēmējdarbības aktivitāšu, lai precizētu, ka pastkastītes uzņēmumi nevar izmantot *ECT*, lai ierosinātu strīdus.

Modernizētajā *ECT* būtu vēlreiz skaidri jānorāda, ka *ECT* līgumslēdzēju pusēm ir tiesības veikt pasākumus, lai sasniegtu leģitīmus sabiedriskās politikas mērķus, piemēram, veselības, drošības, vides vai sabiedrības morāles, sociālās vai patērētāju aizsardzības jomā ("tiesības reglamentēt"). Saskaņā ar ES reformēto pieeju ieguldījumu aizsardzībai būtu jāprecizē, ka ieguldījumu aizsardzības noteikumus nevar interpretēt kā pušu apņemšanos nemainīt savus tiesību aktus, tostarp veidā, kas var negatīvi ietekmēt ieguldītāja cerības uz peļņu. Tajā būtu jāiekļauj noteikumi par valsts atbalstu saskaņā ar spēkā esošajiem ES nolīgumiem.

Modernizētajā *ECT* būtu jāiekļauj atbilstīgi ieguldītāju un ieguldījumu aizsardzības standarti saskaņā ar ES tiesību aktiem un ES reformēto pieeju ieguldījumu aizsardzībai, jo īpaši (uzskaitījums nav izsmeļošs):

- vislielākās labvēlības režīma piešķiršana, kas saskaņā ar *ECT* ietver arī valsts režīmu;
- taisnīga un vienlīdzīga attieksme un pilnīga aizsardzība un drošība ("pastāvīga aizsardzība un drošība"), kas ir pienācīgi konkrēti noteiktas, lai ierobežotu interpretācijas iespējas;
- piespiedu atsavināšana, kas ietver tiešu un netiešu piespiedu atsavināšanu un ir pienācīgi definēta, lai paskaidrotu netiešas piespiedu atsavināšanas būtību;
- jumta klauzula: jāprecizē darbības joma jumta klauzulai, kurā iekļautas "konkrētas" vai "rakstiskas" saistības un kura aptver tikai līgumisku saistību pārkāpumus, kas izdarīti, īstenojot valsts pilnvaras.

- pārvedumi: brīvu pārvedumu atļaušana saistībā ar ieguldījumiem, paredzot atbilstīgus izņēmumus un aizsardzības pasākumus finanšu grūtību vai krīžu gadījumos; un
- priekšrocību liegšana: ļaušana pusei, kura liedz priekšrocības, pieņemt vai turpināt pasākumus, kas ir saistīti ar starptautiskā miera un drošības (tostarp cilvēktiesību aizsardzības) nodrošināšanu un kas aizliedz darījumus ar minēto ieguldītāju vai *ECT* aptvertos ieguldījumus.

ES iesaistās tādu strīdu izšķiršanas jautājumu risināšanā, kas ir noteikti modernizācijas jautājumu sarakstā (nepamatotas prasības, pārredzamība, izmaksu drošība, zaudējumu novērtēšana un trešo personu finansējums) saskaņā ar ES pieeju ieguldījumu aizsardzības nolīgumos un *UNCITRAL* III darba grupā, un *ICSID* pieņemto ES nostāju, lai nodrošinātu, ka šī pieeja ir atspoguļota modernizētajā *ECT*.

Jebkurā gadījumā ES būtu jācenšas nodrošināt, lai *ECT* tiktu piemērotas notiekošās daudzpusējās reformas ieguldītāju un valsts strīdu izšķiršanas jomā, piemēram, *UNCITRAL* III darba grupas un *ICSID* ietvaros. Tas nozīmē arī censties nodrošināt, lai topošā daudzpusējā ieguldījumu tiesa attiektos uz *ECT*.

Eiropas Savienība var iesaistīties sarunās par visiem ar modernizācijas jautājumu sarakstu saistītajiem tematiem saskaņā ar šīm sarunu norādēm un ES pieeju ieguldījumu aizsardzības nolīgumiem. Tā arī nodrošina, ka jebkuram noteikumam vai saistībām, par ko vienojas Eiropas Savienība, būtu jāatbilst ES tiesiskajam regulējumam.

Ilgtspējīga attīstība un uzņēmumu sociālā atbildība

Modernizētajā *ECT* būtu jāiekļauj noteikumi par ilgtspējīgu attīstību, t. sk. par klimata pārmaiņām un pāreju uz tīru enerģiju, saskaņā ar Parīzes nolīgumu un nesen noslēgtajiem ES nolīgumiem un ES nostāju pašreiz notiekošās sarunās. Modernizētajam *ECT* būtu jāveicina arī cilvēktiesības un starptautiskie darba standarti, t. sk. ar noteikumiem par pārredzamību un uzņēmumu sociālo atbildību / atbildīgu uzņēmējdarbību.

Reģionāla ekonomiskās integrācijas organizācija ("REIO")

ES neatbalsta to, ka *ECT* modernizācijas procesā tiek grozīts noteikums par *REIO*. Tomēr, ja sarunās tiktu ietverts arī noteikums par *REIO*, ES būtu jānodrošina, lai modernizētajā *ECT* noteikuma mērķis joprojām paliktu nodrošināt, lai neviens no *ECT* noteikumiem nebūtu interpretējams tā, ka kādai *ECT* pusei, kas ir Ekonomikas integrācijas nolīguma (*EIA*) puse, būtu pienākums kādai no *ECT* pusēm, kas nav *EIA* puse, piešķirt jebkādu preferenciālu režīmu, kas tiek piemērots vienīgi starp *EIA* pusēm.

Pirmsieguldījumu posms

ES neatbalsta pirmsieguldījumu posma iekļaušanu *ECT* modernizācijā, jo tam būtu jākoncentrējas uz ieguldījumu aizsardzības noteikumiem. Tomēr, ja sarunās tiktu ietverts arī pirmsieguldījumu posms, ES vajadzētu iebilst pret to, ka pirmsieguldījumu posms kļūtu par strīdu izšķiršanas priekšmetu.

Tranzīts

Tranzīta nodaļas noteikumi būtu jāprecizē, lai labāk ņemtu vērā vajadzības, kādas ir integrētiem enerģijas tirgiem ar trešo personu piekļuves tiesībām kā ES.

Attiecībā uz gāzi tajā būtu skaidri jānorāda, ka jēdziens "tranzīts" Enerģētikas hartas nolīgumā nav pretrunā atvērtās piekļuves principam un principam par neierobežotu gāzes apmaiņu bez teritoriāliem ierobežojumiem, jo enerģijas tirdzniecība balstās uz virtuālām plūsmām, nevis uz fizisko molekulu apmaiņu, ko piemēro ES. Jebkuram noteikumam vai saistībām, par ko vienojas Eiropas Savienība, būtu jāatbilst ES tiesiskajam regulējumam un ES starptautiskajām saistībām, jo īpaši saistībā ar trešo pušu piekļuvi un tarifiem par infrastruktūras izmantošanu.

Jēdziena "harta" definīcija

Definīcija attiecas uz vairākiem svarīgiem *ECT* noteikumiem. 2015. gadā tika pieņemta Starptautiskā Enerģētikas harta, lai atjauninātu sākotnējo 1991. gada Eiropas Enerģētikas hartu. *ECT* līgumslēdzējas puses nespēja vienoties par to, vai atsauce uz hartu *ECT* varētu tikt saprasta arī kā atsauce uz Starptautisko Enerģētikas hartu. ES atbalstīja šādu interpretāciju. Tāpēc modernizētajā *ECT* hartas definīcijā būtu jāiekļauj 2015. gada Starptautiskā Enerģētikas harta.

Jēdziena "saimnieciskā darbība enerģētikas nozarē" definīcija

ECT aptvertie ieguldījumi jāsaista ar jēdzienu "saimnieciskā darbība enerģētikas nozarē". Šāda saimnieciskā darbība tiek saistīta ar ražojumiem un materiāliem, kuri lielā mērā attiecas uz fosilo kurināmo (uzskaitīti Enerģētikas hartas nolīguma EMI pielikumā). Definīcijā nevar aptvert jaunas ieguldījumu tendences, jo īpaši attiecībā uz atjaunojamo enerģiju vai energoefektivitātes instrumentiem un notiekošo enerģētikas nozares digitalizāciju. Tāpēc modernizētajā *ECT* būtu jāietver jēdziena "saimnieciskā darbība enerģētikas nozarē" definīcija, kas nodrošinātu iespējas risināt problēmas un izmantot iespējas, kas izriet no pārejas uz drošu un ilgtspējīgu mazoglekļa, digitālāku un uz patērētāju vērstu enerģētikas sistēmu.

Novecojušu noteikumu svītrosana

ECT sekretariāts lūdz, lai modernizācijas process tiktu izmantots novecojušu *ECT* noteikumu jautājuma risināšanai. Lai gan tā nav ES prioritāte, tomēr šādi varētu *ECT* padarīt skaidrāku, tādēļ varētu apsvērt iespēju svītrot novecojušos noteikumus.